

קול צופיין

קול צפ"ך נשאו קול יחדו ירננו

930

ניצבים תשע"ח השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

טוב וישר ה' על פן יורה חטאים בדרךך

ניצבים - תמצית כל הנבואות

לֹא תִרְעוּ וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יֵעָלֶה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב

הרמב"ם כותב כי פרשת ניצבים כוללת בתמצית את "כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים" (הלכות מלכים יא א). העתיד לבוא על העם וגם על הארץ; גם בגלות וגם בעת הגאולה. על מצב ארץ ישראל בתקופת הגלות נאמר: "גִּפְרִית וּמִלַּח שָׂרְפָה כָּל אֲרָצָה לֹא תִרְעוּ וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יֵעָלֶה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב כְּמִהְפַּכֶת סֶדֶם וְעַמֻּנָה אֲדָמָה וְצִבּוֹיִם אֲשֶׁר הִפְךָ ה' בְּאַפּוֹ וּבְחַמְתּוֹ. וְאֶמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מָה עָשָׂה ה' כִּכָּה לְאַרְצְךָ הַזֹּאת מָה חָרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה" (דברים כט כב).

ובאמת זה אחד הפלאים שהיו בארץ ישראל במשך 1900 שנה. "כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה, ואשר הייתה נושבת מעולם והיא חרבה כמזה. כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם" (רמב"ן ויקרא כו טז). יש הרבה עדויות על היותה של הארץ זבת חלב ודבש בעת היותנו על אדמתנו בבית ראשון ושני, ויש עדויות ותמונות ומפות שמלמדות כי הארץ הזו הייתה שוממה יותר מכל מקום אחד.

וְנַתַּן ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל הָאֱלֹת הָאֵלֶּה עַל אֲבִיךָ וְעַל שְׂנָאֶיךָ

אחרי תיאור הגלויות מתאר משה את תהליך הגאולה, והפלא היותר גדול הוא שהתיאור הזה מתממש בשנים הללו מול עינינו, עד הפרט האחרון. כך הנבואה בעניין קיבוץ הגלויות, כך בעניין כיבוש הארץ. כך חזרת הארץ להיות זבת חלב ודבש. הפריין גדל והשפע מתרבה וברוב המקרים נמצאת

ישראל בעשר המקומות הראשונים בעולם מבין 187 מדינות, אם לא במקום הראשון.

בהמשך מתארת התורה שבמקביל להצלחת עם ישראל באות מכות לאויבי ישראל ולשונאיו. "וְנַתַּן ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל הָאֱלֹת הָאֵלֶּה עַל אֲבִיךָ וְעַל שְׂנָאֶיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ" (דברים ל ז). גם בברכות של ראש השנה אנו מזכירים את האויבים ואת השונאים. "ייתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו". חכמינו אומרים שההבדל בין אויב לשונא הוא הבדל בין קרוב שרוצה להזיק בפועל ממש לבין שונא שמזיק מרחוק.

הפסוק אומר כי גם על אויבינו וגם על שונאינו יבואו כל האלות האלה. לפני שלושה שבועות התבשרנו כי מדינה שונאת ששמה טורקיה איבדה 41% מערך המטבע שלה. בשבוע שעבר שמענו כי מדינה אחרת של שונאים ושמה ונצואלה איבדה 95% מערך המטבע שלה. השבוע התבשרנו כי אירן, הגדולה בין שונאינו, איבדה במשך שלושה ימים 15% מערך המטבע שלה. שבירת המטבע של מדינה היא התרסקות הכלכלה שלה, היא מביאה עוני ורעב לתושביה ומונעת ממנה אפשרות להמשיך ולהזיק.

תכף נשוב

הרמב"ן כתב כי מי שרואה איך כל מה שכתוב בתורה בפרשות אלו מתרחש במציאות, מבין שאלו דברי אלוקים חיים, וגם כל מה שכתוב בהמשך הפרשה הולך להתממש. לפי זה אנו צפויים להדתה גדולה בקרוב, שהרי הפסוק שנמצא אחרי הנבואות שכבר מתגשמות הוא פסוק של תשובה. "וְאִתָּה תִּשׁוּב וְשָׁמַעַתְּ בְּקוֹל ה' וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם" (דברים ל ח). ויהי רצון במהרה בימינו אמן.

המרכז ההלכתי העולמי

ע"י מורי הוראה מרבני בית מדרש "דרכי הוראה לרבנים" בראשות מורנו הרב יוסף אליהו שליט"א.

ניתן לשלוח שאלה בוואצפ למספר 054-319-8126
באתר www.darchei-horaah.org

072-260-2020 (בשעות 12-22)

למייל rabanim.online@gmail.com

עיקר העיקרים – האם אתה?

מכונה בשם ישראל?

לא יאבה ה' סלח לו

מה הוא הדבר שגורם גלות כל כך חמורה או גאולה כל כך גדולה? הפסוקים בפרשה אומרים כי הכול תלוי בנכונות של אדם להיכנס לברית אבות. יש כאלה שאומרים שהם לא מתכוונים לעשות חטאים, אבל הם לא רוצים להיות חלק מבריתו של אברהם אבינו. "והתברך בלבבו לאמר שְׁלֹם יְהוָה־לִּי כִּי בִשְׂרָוֹת לִבִּי אֶלְקָה". על האדם שלא נכנס לברית אבות אומר משה: "לא־יֵאבֶה ה' סִלַּח לֹא כִּי אֶזְעַן אֶף־ה' וְקִנְאֹתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וְרִבְצָה בּוֹ כְּלֵה־הָאֵלֶּה הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַהַזְּ וּמָחָה ה' אֶת־שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" (עיין אור החיים הקדוש).

אדם כזה יקבל את מלוא העונש על כל חטא שיחטא. הוא לא ערב עם הציבור, ואף אחד לא יהיה ערב בעדו בשעת הצורך. הגמרא (עירובין ט ע"א) מספרת כי אנשים שנכנסו לגיהנום בגלל חטאיהם ושייכים לברית יעלו על ידי אברהם אבינו ויתקבלו על ידו. "ההוא דמחייבי דינא דגיהנם קדא שעטא, ואתי אברהם ומקבל להו, ומסיק להו, לבר מישראל קבא על פניגניתי, ומושף בערלתו ולא מבשקר ליה". פרט ליהודי שהתחתן עם נוכרייה וליהודי שמושך בערלתו להסתיר שהוא נימול. את האנשים הללו אברהם לא מוציא מגיהנום, כיוון שהם ויתרו על הברית והחיבור לעם ישראל.

ושבת עד ה' אלהיך

אחד הפלאים שהתרחשו לפני קיבוץ הגלויות הגדול שהתרחש במאה השנים האחרונות הוא שיבת היהודים אל עם ישראל, וזניחת נישואי התערובות וההתבוללות. רובם הגדול לא חזרו לשמור מצוות במידה מלאה, הם חזרו להיקרא יהודים, וזה הביאם לעלות לארץ ולהגן במסירות נפש על אחיהם. כך היה עם כל המתבוללים שחזרו בהם והבינו שהתיקון של עם ישראל לא יהיה בשכחת עמו וארצו, אלא בזכירתם ובזכירת ברית אבותם.

זה שנאמר בתחילה פרשת הגאולה, כי אחרי שנראה את נוראות הגלות - "והיה כִּי־בָאוּ עֲלֶיךָ כְּלֵה־בְרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ" - נתעורר להבין שדרכנו לא נכונה, "והשבֹּתֶה אֶל־ לְבָבְךָ בְּכֵל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה", ונחזור בתשובה למה שנצטוונו היום. "וְשִׁבַּתְּ עַד־ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי כָּל אֲשֶׁר־אֲנִי מֵצַוֶּה הַיּוֹם אֶתְּךָ וּבְנֶיךָ בְּכֹל־לְבָבְךָ וּבְכֹל־נַפְשְׁךָ" (ל א-ב). ומה ה' ציווה באותו יום? להישאר בברית אבות. לא לפרוש מעם ישראל. לא

להתבולל. להמשיך ולהיקרא יהודי. אחר כך תבוא גם שמירת המצוות, כפי שכתוב בהמשך הפסוקים: "וְאֶתְּךָ תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה' וְעִשִּׂיתָ אֶת־כְּלֵי־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מֵצַוֶּה הַיּוֹם" (ל ח).

כל ארחות ה' חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו

לימוד דרך ה' – יראת שמים, ענווה

על החשיבות שלא לפרוש מן הציבור וללכת יחד איתו אנו קוראים במזמור "לְדָוֹד אֶלֶּיךָ ה' נִפְשִׁי אֲשָׂא" (תהילים כה), מזמור שנאמר בנפילת אפיים ועוסק במחילה על החטאים. בפרק זה מדבר דוד חמש פעמים על חשיבות שמירת הדרך, ופעמיים על שמירת האורח (יותר מכל פרק אחר

בתהלים). מדברי דוד המלך משמע כי אם אתה בדרך הנכונה, אפילו אם טעית תוכל לבקש סליחה וייסלח לך. "חַטָּאוֹת נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אֵל תִּזְכֹּר כַּחֲסִדְךָ זָכַר לִי אֶתְּךָ לְמַעַן טוֹבֶךָ ה': טוֹב וְיֶשֶׁר ה' עַל כֵּן יִרְהַ חַטָּאִים בְּדַרְךָ". וכן "כָּל אֲרָחוֹת ה' חֶסֶד וְאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעִדְתּוֹ: לְמַעַן שְׂמֹךְ ה' וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא". אבל מי שלא נמצא בדרך הנכונה, לא ייסלח לו.

תיקון חטא העגל בהבנת דרך ה'

ארבע החמישיות מעם ישראל שנשארו במצרים ולא הלכו בדרך לארץ ישראל - נמחקו ולא נותר מהם מאומה. הם לא באו איתנו לדרך, לכן לא יאבה ה' סלוח להם. לעומתם, אלה שהלכו אחרי ה' במדבר, נשארו בחיים אע"פ שחטאו בעגל, אלוקים סלח להם בסופו של דבר כיון שהם בדרך. זה ההבדל בין היהודים שנמצאים בארץ ישראל ועושים ברית מילה אבל אינם שומרים על כל המצוות לבין אלה שנישאו לנוכריות והתבוללו בארצות נִיכַר (עיין שמות לב ח. דברים ט יב, טז, יא כח, יג ו. כן עיין שמות לג א).

לא די בכך
שיהיה שפע
בעולם
בגשמים או
בפירות האילן.
צריך האדם
שייגזר עליו
שיוכל ליהנות
מהשפע הגדול
שאלוקים
משפיע
בעולמו. ועל
זה הוא נידון
בראש השנה
וגזר הדין שלו
ביום הכיפורים

הליכה בדרך ה' – מימוש צלם אלוקים שבאדם

הלך אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא

יש עוד משמעות להליכה בדרך ה' והיא אימוץ המידות של ה'. כך מסבירים חכמינו את הפסוק "אֲחֵרֵי ה' אֱלֹהֶיכֶם תִּלְכּוּ וְאֹתוֹ תִּירָאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְקוֹל תִּשְׁמְעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וְבוֹ תִדְבְּקוּן" (דברים יג ה). הגמרא מקשה: וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה? והלא כבר נאמר (ד) 'כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא, אֵל קָנָא'. אלא הלך אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא; מה הוא הלביש עֲרָמִים, דְּקָתִיב, (בראשית א) 'וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנִים עוֹר וְלִבְשָׁם, אֵף אֶתְּךָ הַלְבִּשׁ עֲרָמִים. הקדוש ברוך הוא בָּקָר חוֹלִים, דְּקָתִיב, (שם יח) 'וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאַלְנֵי מִמְרָא, אֵף אֶתְּךָ בָּקָר חוֹלִים. הקדוש ברוך הוא קָבַר מֵתִים, דְּקָתִיב, (דברים לד) 'וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִז', אֵף אֶתְּךָ קָבַר מֵתִים. הקדוש ברוך הוא נָחַם אֲבֵלִים, דְּקָתִיב, (בראשית כה) 'וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם, וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת יֶצְחָק בְּנוֹ, אֵף אֶתְּךָ נָחַם אֲבֵלִים. 'וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנִים עוֹר וְלִבְשָׁם" (סוטה יד ע"א). משמע שמדובר באימוץ המידות של ה'. וכן פירש רש"י (על דברים פרק יא פסוק כב). "ללכת בכל דרכיו" - הוא רחום ואתה תהא רחום. הוא גומל חסדים ואתה גומל חסדים".

כל המעביר על מדותיו, מעבירין לו על כל פשעיו

עד כמה חשוב לאמץ את מידות ה' אנו לומדים מדברי רבא, שאמר כי מי שמוותר למצערם אותו - לא מדקדקים איתו משמים. "אָמַר רַבָּא, כָּל הַמַּעֲבִיר עַל מְדוּתָיו, מַעֲבִירִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו, שְׁנַאֲמַר, 'נִשְׂא עוֹן וְעָבַר עַל פְּשָׁע'. לְמִי נִשְׂא עוֹן? לְמִי שִׁיעוּבָר עַל פְּשָׁע". ועל זה מביאה הגמרא סיפור על רב הונא שחלה. "רַב הוֹנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ חָלַשׁ, עַל רַב פְּפָא לְשִׁילֵי בֵיה, חָזָא דְחָלִישׁ לִיה עֵלְמָא, אָמַר לְהוּ, עֵיבִידוּ לִיה זִוְדָתָא, אַמַּר רַב פְּפָא לְבִנֵי הַבַּיִת שִׁיבִינוּ לוֹ תַכְרִיכִים. לְסוּף - אֵיתְּפַח נִתְרַפָּא. וְהִיה מִתְבַּיֵּשׁ רַב פְּפָא לְרֵאוֹת אֵת רַב הוֹנָא בְּרִיה דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. "הֵנָּה קָא מִיְכַסִּיף רַב פְּפָא לְמִיתְוִיָּה. אָמַרִי לִיה: מַאי חֲזִית? אָמַר לְהוּ: אִין, הָכִי הֵנָּה, וְאָמַר לְהוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל וְלֹא מוֹקִים בְּמִילֵיה, לָא תוֹקְמוּן בְּהִדְיָה". פעם אחת נפגשו רב פפא ורב הונא בנו של רבי יהושע, ואמר רב הונא לרב פפא: דע לך שבאמת נגזרה עלי גזירת מיתה ח"ו. וכיוון שאני משתדל לסלוח לְמִי שִׁפְעָה בִּי, הֵאֲרִיכוּ לִי אֶת שְׁנוֹתַי.

הליכה בדרך ה' – מימוש צלם אלוקים

והסביר הרמ"ק (רבי משה קורדובו זיע"א), כי בהליכה במידות ה' זוכים לדבוק בה' ולמוש את צלם אלוקים שבתוכנו. ש"האדם ראוי שידמה לקונו". על כן הוא צריך להידבק במידותיו של הקב"ה "ואז יהיה בסוד הצורה העליונה בצלם ודמות". שהעיקר הוא הדמיון לה' בהנהגות ובפעולות. "ומה יועיל לו היותו בצורה העליונה דמות תבנית אבריו, ובפעולות לא ידמה לקונו?" (חסד לאברהם מעין ז - נהר - כז משם הרמ"ק ב'תומר דבורה' פרק א).

בראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון

אדם נידון בראש השנה וגזר דינו נחתם ביום הכיפורים

המשנה (ראש השנה טז ע"א) כותבת: "בִּאֲרַבְעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדוֹן, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, בְּעֶצְרַת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּרֵאשִׁי הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבְנֵי מְרוֹן, שְׁנֵאֲמַר 'הַיּוֹצֵר יְחַד לָבֶם, הַמְבִּין אֶל כָּל מַעֲשֵׂהָם'. וּבַחַג נִדוֹנִין עַל הַמְּיֻסִּים". ובגמרא נאמר כי לדעת רבי ישמעאל אדם נידון בראש השנה וגזר דינו נחתם ביום הכיפורים.

אדם נידון ביום שנוצר בו, נדון בו ונסלה לו

כתב הר"ן (על ראש השנה טז ע"א) כי מובן למה ר"ה לאילנות נתקן בט"ו בשבט, כי ביום זה עלה כבר שרף באילנות. ומובן למה בפסח נידונים על התבואה, כי זה זמן גידולה. וכן מובן למה בסוכות נידונים על מים ובשבעות על פירות האילן, שזה זמנם. אבל למה אדם נידון בראש השנה יותר מבשאר הימים? ועונה כי אנו פוסקים בעניין זה כמו רבי אליעזר, שסובר כי בתשרי נברא העולם ובראש השנה נברא האדם (שהתחילה בריאתו כ"ה אלול). ומה שכתוב בגמרא (כז) "זה היום תחילת מעשיך" - הכוונה על בריאת האדם.

"נמצאת אומר בראש השנה נברא אדם הראשון. (שעה) ראשונה עלה במחשבה. בשניה - נתעץ עם מלאכי השרת. בשלישית - כנס עפרו. ברביעית - גבלו. בחמישית - רקמו. בששית - עשאו גולם. בשביעית - זרק בו נשמה. בשמינית - הכניסו לגן עדן. בתשיעית - נצטווה. בעשירית - סרח. באחת עשרה - נדון. בשתים עשרה - יצא בדימוס (יצא לחופשי, נסלה לו ולא מת בו ביום). אמר לו הקב"ה לאדם הראשון: זה סימן לבניך כשם שעמדת לפני בדין ביום זה ויצאת בדימוס כך עתידין בניך להיות עומדין לפני ביום הזה ויוצאין בדימוס".

רבי יהושע ורבי אליעזר – דברי אלוקים חיים

מחלוקת רבי יהושע ורבי אליעזר מוכרת ומפורסמת. "תניא רבי אלעזר אומר, בתשרי נברא העולם, בתשרי נולדו אבות, בתשרי מתו אבות, בפסח נולד יצחק, בראש השנה נפקדו שרה, רחל ולא, בראש השנה יצא יוסף מבית האסורין, בראש השנה בטלה עבודה מאבותינו במצרים, בניסן נגאלו בתשרי עתידין ליגאל. רבי יהושע אומר: בניסן נברא העולם בניסן נולדו אבות וכו'". והגמרא אמרה כי המילים שנאמרות בתפילת ראש השנה "זה היום תחילת מעשיך" הן כדעת רבי אליעזר. והקשו שם בתוספות איך אנו מתפללים תחילת מעשיך על תשרי, הרי קיימא לן כרבי יהושע, והוא אומר שבניסן נברא העולם ובניסן נברא אדם הראשון? "אומר ר"ת דאלו ואלו דברי אלהים חיים ואיכא למימר דכתשרי עלה במחשבה לבראות ולא נברא עד ניסן" (ראש השנה כז ע"א).

ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחנונו

בברייתא יש ארבע דעות נוספות. לרבי מאיר כולם נידונים "בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם ביום הכיפורים". לדעת רבי יהודה "הכל נידונין בראש השנה וגזר דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג נידונין על המים ואדם נידון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכיפורים". לדעת רבי יוסי "אדם נידון בכל יום שנאמר 'ותפקדנו לבקרים'". ולדעת רבי נתן "אדם נידון בכל שעה שנאמר 'לרגעים תבחנונו'".

שואלת הגמרא: למה אנחנו מתפללים בכל יום על החולים? הרי כבר נכתבנו בראש השנה ונחתמנו ביום הכיפורים. "אמר רב יוסף, קָאָן מְצַלְיָן הָאֵיִדְנָא אֲקַצְרִי וְאֲמַרְיָי? קָאָן? - פְּרַבֵּי יוֹסִי". כדעת מי אנו סוברים כשאנו מתפללים בכל יום על חולים וכד' כדעת רבי יוסי שאמר שאדם נדון בכל יום. "ואי בעית אימא, לעולם קרבנן - וכדכרבי יצחק, דאמר רבי יצחק, יפה צעקה לאדם בין קדם גזר דין בין לאחר גזר דין". ואפשר לומר שאנו סוברים כמו חכמים וכמו כן סוברים כי גם אחרי גזר דין אפשר להתפלל ולשנות את הגזירה.

גזירה חלקית

התוספות (ראש השנה טז ע"א) שואל על התירוץ הראשון, שאומר כי התפילה היא לפי דעת רבי יוסי: האם חכמים לא היו מתפללים על רפואה ב"רפאנו", או על פרנסה ב"ברכת השנים"? ועוד שואלים, הרי רבי יהודה עצמו אמר במסכת שבת שהנכנס לבקר את החולה מתפלל לרפואתו. ולפי התירוץ הראשון אין מקום לתפילה, שהרי נידון ונגזר עליו בראש השנה ויום הכיפורים. ועונים התוס' כי אף אם נגזר עליו בראש השנה שיהיה חולה, לא נגזר עליו מתי יתרפא. ועל זה אנחנו מתפללים.

מתפללים שהגזירה הטובה תתקבל טוב

עוד עונה התוספות: "ומה שמתפללין ברכת השנים היינו כדלקמן בפרקין (דף ז ע"ב) שאם פסקו גשמים מועטין שיורידים המקום בזמנן". תירוץ זה גם מתרץ את מה ששאל הר"ן מהו זה שאומרים כי בפסח נדונה התבואה ובסוכות נידונים על המים. הרי כל המים זה לאדם, וכך התבואה היא לאדם. אם כן למה צריך דין מיוחד לאדם ודין מיוחד לתבואה? "כיון דאדם נידון בר"ה ודאי על כל המאורעות שלו דנין אותו על תבואתו ופירותיו ושאר עסקיו וכיון שכן הכל נידון בר"ה".

ועונה התוספות, כי ייתכן מצב שנגזר שפע רב של גשמים לעם ישראל בשנה מסוימת, אבל בני אדם לא זרעו, או שזרעו והגשם לא התקבל טוב כי הוא בא בשיטפון. וכן בתבואה יכול להיות שפע גדול, אבל בפועל אף אחד לא יכול ליהנות ממנו כי יישרף או כי ייגנב, או כי אנשים יהיו חולים ולא יוכלו לאוכלו. כך אומרת הגמרא (ראש השנה ז ע"ב): "הרי שהיו ישראלי צדיקים גמורים בראש השנה, ופסקו להם גשמים מרבין, לסוף חזרו. לפחות מהן אי אפְּשֵׁר - שִׁכְבֵּר נְגֻזָה גְזָרָה, אֶלָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹרִידֵן שְׁלֵא בְּזִמְנָן, עַל הָאֲרֶץ שְׂאִינָה צְרִיכָה לָהֶם". על כן צריך שתי תפילות, אחת שתהיה תבואה ויהיו מים. ואחת שיהיו לנו כלים לקבל את הברכה.

גזירה מתוקה מסופגנייה

על הברכה ועל הכלים לברכה מספר הבן איש חי כי פעם אחת בא אליו אדם וסיפר כי הוא מנהל כספים של עשיר גדול שמתחבב ממקום למקום וקונה ומוכר סחורה. הוא סיפר כי העשיר הזה מאוד אוהב לאכול סופגניות, ובכל מקום שרוצים לסחור איתו מכבדים אותו בסופגניות. ובאה נפשו בשאלתו, כי פעם אחת נסעו עם שיירת גמלים ממקום למקום, והנה הם רואים בדרך אישה שמתגנת בצק עם סוכר ומוכרת

פרשת
ניצבים
כוללת
בתמצית את
כל הדברים
שנאמרו על
ידי הנביאים.
גם את כל
העתיד לבוא
על העם וגם
על הארץ,
גם בגלות
וגם בעת
הגאולה

סיפורים על הרב זצ"ל

שלוחו של אדם כמותו

סיפורה הרבנית ברכה ימין מאיתמר: זכינו להתחתן ביום בריאת העולם, בכ"ה באלול, והבן הראשון שלנו נולד שנה לאחר מכן, בראש השנה. על כן חשבתי שאין מתאים מלקרוא לילד בשם אדם, כשמו של אדם הראשון. פניתי לקבל מהרב ברכה על השם הזה, והרב הפתיע אותי ואמר: אנחנו לא קוראים כך לילדים. אדם הוא לא שמו של האיש, אלא שכך קרא הקב"ה לכל בני האדם.

על הדברים האלה הוסיף הרב ניצן ימין: הבן הזה, שהוא בכור לנו, הוא גם נכד ראשון לאבי, ולאבא שלי היה חשוב מאוד להיות סנדק. אבל אני רציתי מאוד שהרב זצ"ל יהיה הסנדק. פניתי אפוא לרב וביקשתי ממנו שיכבד אותנו בנוכחותו, בלי לספר לו על הרצון של אבי. להפתעתי הרב השיב: ומה עם אבא שלך? כאשר הרב ראה את המבוכה שלי הוא המשיך ואמר: כתוב שלווחו של אדם כמותו. אני ממנה את אביך להיות שליח שלי, וכאילו אני ישבתי שם.

אביהם של ישראל

סיפר הרב ניצן ימין מאיתמר: בכל השנים שבהן היינו קשורים לרב זצ"ל, התפעלתי מאוד מהיחס האישי שהוא נתן לכל אחד.

למרות שעברנו לגור ביישוב מחוץ לירושלים, השתדלנו בכל שנה לבוא להתפלל עם הרב בראש השנה. זה היה חשוב לנו מאוד לכל השנה. שנה אחת היה לנו קשה, כי אשתי הייתה אחרי לידה. הגעתי בבוקר לתפילת ותיקין, ולאחר מכן שאלתי את הרב האם אני צריך התרת נדרים כדי לא להגיע השנה לתפילה עם הרב. הרב השיב לי במאור הפנים המיוחד שלו: מחול לך, לא צריך התרת נדרים, הכול בסדר. הוא נתן תחושה הכי טובה שבעולם. בשעה מאוחרת יותר של היום מישהו הציע לנו דירה ממש ליד בית הכנסת והחלטנו להגיע לחג בכל זאת. אחרי התפילה ניגשתי לרב לקבל ברכה, והוא קם ואמר: הגעת? כל הכבוד, איזו שמחה. התפעלתי מהיחס האישי הזה לכל אדם ומהתחושה של חשיבות שהרב נתן.

מפעל התנ"ך

החלה ההרשמה למחזור כ"א

12 בחינות בשנה על כל התנ"ך עם רש"י

יצאה מהדורה חדשה של חוק ליעקב - המשמרה

לפרטים 052-8630212

תשובה כהלכה

האחחונים, ובמיוחד בשיבה לארצו ובגאולה האדירה של קיבוץ הגלויות והניסים של המלחמות. להתבונן בצורה פרטית על כל ההשגחה והשפע בחיים שלך. אי-אפשר לא להתעורר מזה. כשמתבוננים על כל זה, מיד מתעוררת הכרת הטוב.

כותבנו ד"ר אריאל שניידר. איך אני יכול לקבל על עצמי לא לחטוא יותר אם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא? היו צדיקים שלא חטאו בכלל. ואם כבר יצא לך לחטוא בעבר - אתה כבר צדיק שחטא. אל תדאג. קבל על עצמך לא לחטוא יותר בשום אופן.

לעובדים ושבים. ראה העשיר את המאכל האהוב עליו, עצר את שיירת הגמלים הארוכה וירד לבקש מהמוכרת שתיתן לו סופגנייה אחת. אמרה לו האישה: בשמחה גדולה, תשלם שתי פרוטות ותקבל סופגנייה חמה וטובה. אבל העשיר ביקש ממנה אחת במתנה, אמר לה: מה אכפת לך לתת לי אחת במתנה? אמרה לו: יש לך שיירה ענקית של גמלים, ומה אכפת לך לשלם על סופגנייה אחת? האם חסר לך? וכך, העשיר מתעקש לקבל בחינם, והאישה מתעקשת שהעשיר ישלם.

סיפר מנהל הכספים כי הוא התבזה מהמעמד הזה, הוציא שתי פרוטות מכסף בעל הבית שהיה בידו והעביר למוכרת הסופגניות כדי שתיתן לעשיר כביכול בחינם. היא קיבלה את הכסף בלי שהעשיר ישלם, ונתנה לו כמה סופגניות שרצה. אבל כאן אירע משהו בלתי צפוי. מיד כשהתחיל העשיר לאכול, נתקעה לו הסופגנייה בגרון וכמעט מת, ורק בנס גדול הצליחו להצילו. ושאל מנהל כספי העשיר האם הוא צריך לעשות תשובה על כך.

ענה לו בעל הבן איש חי כי נגזר על העשיר הזה שלא ייהנה מכל רכושו, ולכן הוא לא ישן בביתו אלא בדרכים ולא נהנה מיגיע כפיו כלל. וכל מה שנהנה הוא משל אחרים. ולכן הרגישה נפשו שרק אם האישה תיתן לו סופגניות במתנה הוא יוכל ליהנות מהן. וכאשר שילמו לאישה מכספו של בעל הבית, הוא לא יכול היה ליהנות מהן ולכן הן נתקעו לו בגרון.

מסיפור זה אפשר ללמוד כי לא די בכך שיהיה שפע בעולם בגשמים או בפירות האילן. צריך האדם שייגזר עליו שיוכל ליהנות מהשפע הגדול שאלוקים משפיע בעולמו. ועל זה הוא נידון בראש השנה וגזר הדין שלו ביום הכיפורים.

תפילת רבים

עוד תשובה יש על השאלה מפני מה מתפללים בכל יום ויום אם כבר נגזרה גזירה בראש השנה ויום הכיפורים וכך עונים התוספות על-פי הגמרא בראש השנה (ז' ע"ב): "אמר רבי יוחנן, גדולה תשובה שמקריעת גזר דינו של אדם, שנאמר, (ישעיהו ו') 'השמן לב העם הזה ואנני הכבד, ועיניו השע, פן יראו בעיניו, ובאנניו ישמעו, ולבבו יבין, ושבו ורפא לו'. אמר ליה רב פפא לאבבי, ודלמא קדם גזר דין? אמר ליה, 'ושבו ורפא לו' פתיב. אי זהו דבר שצריך רפואה? הני אומר, זה גזר דין. מיתבי, השב בינתים - מוחלין לו, לא שב בינתים, אפלו הביא כל אילי נביות שבעולם - אין מוחלין לו. לא קשיא, הא - בתיחיד הא - בצבור". אם כן משמע שבציבור אפשר לשנות גזר דין מרעה לטובה. ולכן אומר התוספות כי גם לפי רבי יהודה, שאומר כי גזר הדין ניתן בראש השנה, אפשר להתפלל בציבור כדי לשנות את גזר הדין לטובה.

ויהי רצון שיתקיים בנו "תחל שנה וברכותיה", ותיגזר עלינו שנה טובה ומתוקה מדבש.

אשרי אדם מקחז תמיז. אני מאוד אוהבת את הקב"ה, ואני מרגישה שאני עובדת אותו מאהבה, אבל נראה לי שאין לי בכלל צד של יראה. אני לא מפחדת מהקב"ה. איך תגיע אלי המידה הזאת של יראה? שמעתי שחשוב לעבוד את ה' על ידי שני הצדדים. נכון. כתוב "עבדו את השם ביראה, וגילו ברעדה". איך קונים יראה? זוכרים את השואה ואת הגלות, ואת כל היהודים שנמצאים היום בגלות. זוכרים את הנרצחים בפיועי טרור. זוכרים את החולים בבתי חולים.

האלף קשה? אלול. אבל הלב אטום. לא מרגישה שהמלך בשדה. מה אפשר לעשות? להתבונן בבריאה, בתהליכים שעברו על עם ישראל בדורות

המעוניינים לקבל את העלון במייל או מידע על שיעורים נא לשלוח פרטים במייל harav52@gmail.com או sms 058-4525200

להזמנת ספרי מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל 02-6521195

לשכת הרב שמואל אליהו

האחים דויטש
תעשיות טקסטיל
איזור התעשייה קרית מלאכי

קונדיטוריה
האחים עיני
בני ברק. כשרות למהדרין
איכות ועבודה עברית

בית הדין לדיני ממונות
"דרכי הוראה"
בבית המדרש של מרן הראשון זצוק"ל
טל. 02-6514399 פקס. 02-6536842

הפצת "קול צופין"
והפצה שבועית של
עלוני פרשת שבוע
לבתי כנסת
בכל רחבי הארץ
יוסי בן-הדוד 05-6106329
B0528908518@gmail.com

שיווק עופות בכשרות מהודרת
עם כל החומרות וההידורים של
בד"ץ "דרכי הוראה"
מיסודו של מרן הרב מרדכי אליהו זצוק"ל
בבית בני הרב יוסף אליהו זצוק"ל
ובפינת בית הדין של "דרכי הוראה לרבינו"
טל. 058-6316969-79 15-995-995